

Hvem var Peter Lassen

Af Søren P. Petersen

I forbindelse med forberedelsen til en vandretur igennem Farum for nogle år siden, blev jeg opmærksom på et monument til ære for Peter Lassen. Monumentet står ved majtræet i Farum. Dette ledte mig til at undersøge, hvem Peter Lassen var.

I 1997 (11.-12. juli) havde Danmark besøg af USA's præsident Clinton. Ud over sin legendariske tale på Nytorv holdt han også en tale til Dronningen under frokosten i Fredensborg. Ved den lejlighed nævnte han angiveligt fire af de danskere, som er berømte i USA: Grundtvig, Søren Kirkegaard, Karen Blixen og Peter Lassen.

Hvem var Peter Lassen?

Peter blev født 31/10 1800 i Farum og døbt Peter Larsen.

76 hante	Lars Nielsen	Mand	26	} begge i første Efterskab	} Inderste og daglejer
	Johanne Sophie Westergaard	hans Kone	25		
	Johan Larsen	deres Børn	2	} ugift	
	Peter Larsen	-	1		

Udsnit af folketing 1801 fra Farum Sogn. Der står:

- Lars Nielsen, Mand, 26, , Inderste og daglejer
- Johanne Sophie Westergaard, hans Kone, 25, begge i første Efterskab
- Johan Larsen, deres Børn, 2, ugift
- Peter Larsen, -, 1, ugift

(Tallene 26, 25, 2 og 1 er deres leveår. Dvs. at de er hhv. 25, 24, 1 og under 1 år gamle.)

Peter havde en meget fattig barndom i Farum, Nr. Herlev og Hillerød. Forældrene var daglejere og måtte flytte fra arbejde til arbejde. Peter blev dog uddannet grovsmed hos sin farbror i Kalundborg. Efter svendebrevet tog han smedearbejde i København, og i 1827 bestod han mesterprøven. Peter Larsen var en dygtig smed, energisk og ihærdig, men alligevel måtte han erkende, at han ikke kunne leve af smedefaget i København. Han emigrerede til USA i 1830. At emigrere til USA i 1830 betød, at man sagde farvel til familie og venner for "evigt".

Peter landede i Boston 1831. Det må have været noget af en omstilling. Alt var nyt, sproget, sæder og skikke, regler, klima, geografi, osv. Vi ved, at Peter var energisk, så han har givetvis gået meget målbevidst efter at lære, hvad der var nødvendigt for at kunne begå sig. Han ændrede også sit efternavn fra Larsen til Lawson og senere til Lassen.

I 1832 til 1838 var han i Keytesville, Charlton County, Missouri. Han ernærede sig som smed, og han købte landbrugsland. Han oprettede en borgerbevæbning og var kaptajn for et kompagni. Peter blev medlem af frimurerlogen, Masonic Lodge, i Missouri. Det var også her i Missouri, at han for første gang mødte Johan August Sutter, som senere grundlagde Sacramento, der i dag er hovedstaden i Californien.

1839-1840 ledede han en lille gruppe på 13 personer, der drog mod vest. Efter strabadser ankom Peter med de fleste i gruppen til Californien 1840. Igennem Rocky Mountains fik de hjælp af en gruppe pelsjægere. Den sidste del af rejsen foregik med et skib hjemmehørende i New York. Skibet havde sejlet varer til nybyggerne i Oregon og var på vej tilbage til New York.

Kortet viser i grove træk Peters'vej fra Keytesville til Californien.

Peter gik i land i Fort Ross, som var et russisk fort i Bodega Bay, ca. 80 miles nord for Yerba Buena, det nuværende San Francisco. Fra Fort Ross gik de til Sutter's Ranch – den nuværende hovedstad i Californien, Sacramento.

Fort Ross 1841 (Tegning af Ilya Gavrilovich Voznesenskij).

Fort Ross 2010 (Foto: Søren P. Petersen). Fort Ross er i dag et museum.

På den tid var Californien en mexicansk provins, og den californiske guvernør tillod i realiteten ingen emigranter fra de Forenede Stater. Peter var illegal emigrant.

Peter rejste rundt og slog sig ned for en tid her og der. Han var en rigtig entreprenørtype. Så snart han havde bygget et eller andet op, solgte han resultatet og rejste videre til næste udfordring. Ved Santa Cruz var han den første i Californien, som fik bygget en fungerende savmølle. Forretningsideen var, at denne konstante strøm af nybyggere skulle bygge huse at bo i. Der ville være behov for masser af tømmer. Savværket blev tilsyneladende en stor succes. Han solgte møllen og grundlagde en ranch - Bosquero Rancho i Sacramento Valley ca. 150 miles nord for Sutter's Ranch. I det første års tid var han her alene sammen med indianerne, som han lærte at forstå og respektere. Indianeren og de hvide kaldte ham Uncle Peter.

Peters plan var, at der her skulle opstå en by, der fik navnet Benton City.

Som nævnt var Peter en entreprenørtype. Han satte "skibe i søen". Fx købte han maj 1850 i San Jose, en hjuldamper, Lady Washington, som skulle sejle folk og materiel mellem Benton City og Sacramento. Han valgte selv at være kaptajn på den første rejse hjem til Benton City. Mandskabet var indianere. Det lykkedes imidlertid Peter at kuldsejle damperen, så den gik ned og dermed aldrig nåede frem til Benton City.

Peter var også den første i Californien, som dyrkede vin.

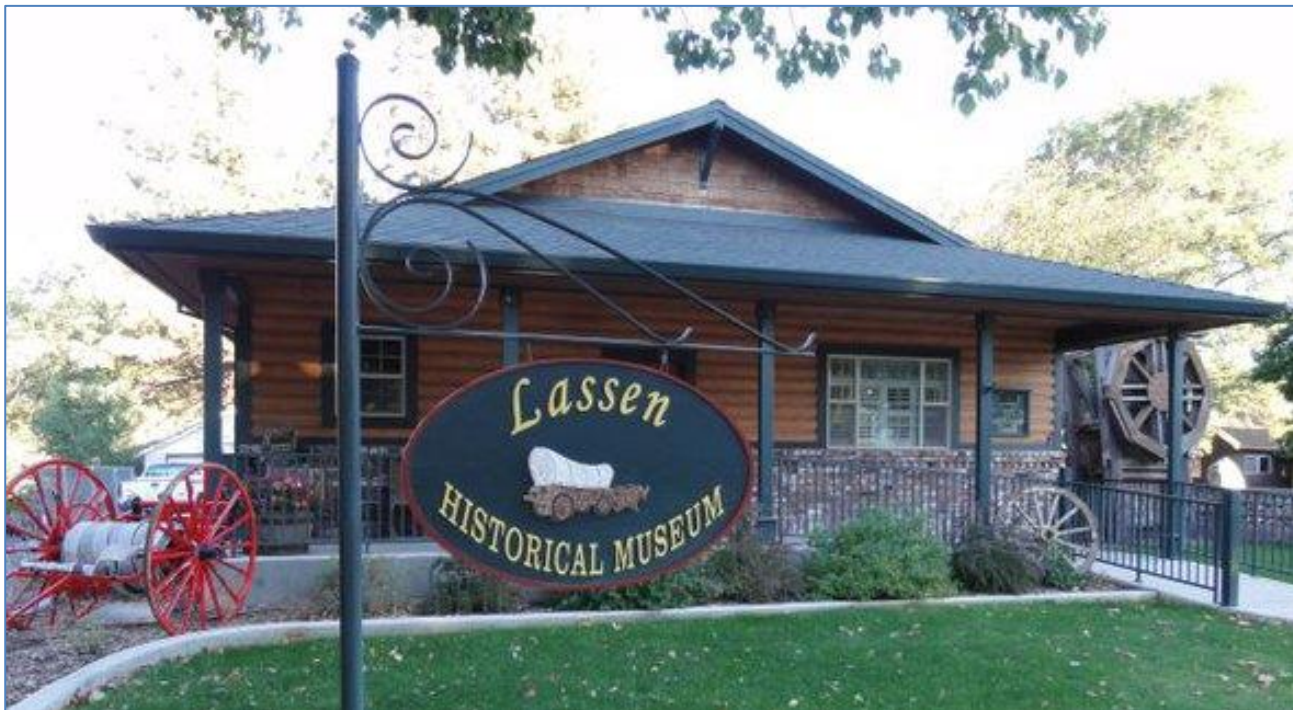
Efterhånden fik han besøg af flere amerikanere, som enten undersøgte området, eller som ville slå sig ned som nybyggere. Kaptajn John Charles Fremont og Kit Carson besøgte således Peter i april 1846. Peter viste dem bl.a. rundt i de nordlige territorier af Californien. Fremont og Carson var sandsynligvis udsendt af USA's regering som forberedelse af krigen mod Mexico om Californien. (Fremont har givet navn til byen af samme navn i Californien og Carson City, Nevada, er opnævnt efter Kit Carson.)

For at få nybyggerne fra øst til at nedsætte sig i Benton City udviklede Peter en "trail" gennem de uvejsomme Cascade-bjerge og Sierra Nevada. I dag hedder den stadig Lassen Trail. Den ville føre nybyggerne gennem Benton City, og forhåbentligt ville en del af disse slå sig ned i Lassens by. Det så ud til at lykkes og det lille samfund voksede hurtigt.

Det var, mens Peter var på en ekspedition, der ledte et "party" fra Missouri til Benton City og hvor han samtidigt afmærkede Lassen Trail bedre, at der blev fundet guld i Sacramento Valley. Da Lassen med sit "party" nåede hjem til Benton City, var byen mere eller mindre forladt. De fleste havde efterladt husene og farmene og var gået efter guld.

Kort efter blev Benton City skyllet væk af Sacramento River, som gik over sine breder. På den måde sluttede Benton City. I dag ligger der en lille by, Vina, i nærheden af hvor Benton City lå.

Lassen søgte nu nordpå, til det område, der i dag hedder Lassen County. Lassen Trail gik igennem dette område. Isaac Roop (Senere den først guvernør i Nevada.) havde allerede slået sig ned, der hvor Susanville ligger i dag. Susan var Roops datter. Fra ca. 1851 var han oftest i dette område og havde også bygget sig et hus uden for Susanville. I 1855 havde han en hytte ved en sø, som han kaldte Honey Lake. I dag er søen stort set udtørret, og der er en umiskendelig duft af honning i dette store område, hvilket nok er årsagen til, at søen har fået sit navn.

I Roops hytte i Susanville er der i dag indrettet et museum, Lassen Historical Museum (Foto: Søren P. Petersen)

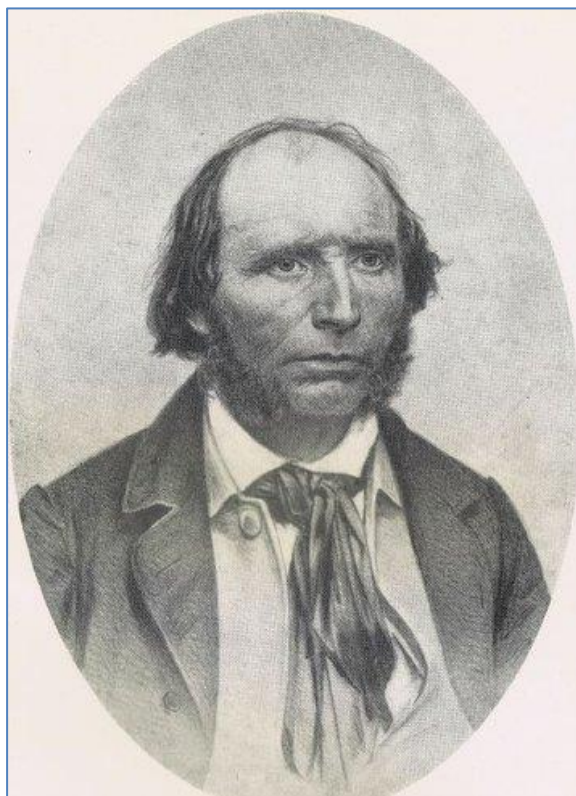
Lassen og Roop blev de dominerende skikkelser i området, der efterhånden fik flere nybyggere. For at skaffe lov og orden i området oprettede de et territorium, Nataqua, med Lassen som præsident og Roop som sekretær, men det ville styret i Californien ikke tolerere og tog efterhånden over.

I lange perioder søgte Peter ensomheden og omgikkes ofte i måneder udelukkende indianerne.

I april 1859 drog han med en gruppe på syv personer mod øst ind mod Black Rock Desert, Nevada for at søge efter sølv. For at effektivisere eftersøgningen var de opdelt i to mindre grupper. Peters gruppe bestod foruden Peter af Edward Clapper og Lemerius Wyatt. Peters gruppe ankom først til det aftalte mødested.

En indianer, som Peter identificerede som venligssindet, dukkede op med en riffel. Indianeren bad om ammunition til geværet, hvilket Peter gav ham. De tre lagde sig til at sove. Fra Wyatts gengivelse af, hvad der skete, ved vi at:

Ved daggry blev Wyatt vækket af et riffelskud. Wyatt råbte de to andre an for at få dem op. Wyatt hev tæppet væk fra Clapper, tog ham i skulderen, vendte ham om og så, at han var blevet skudt i hovedet og var død. Wyatt begyndte at løbe væk og råbte til Peter, at han skulle gøre det samme. Men Peter blev stående, gned øjnene og sagde, at han ville prøve at bestemme, hvor skuddet kom fra. I det samme lød der endnu et skud, og denne gang tog Peter sig til hjertet og sank sammen og døde kort efter.

Der eksisterer kun et portrætbillede af Peter Lassen. I følge Lægdsrullen fra 1823 blev Peter Larsen kasseret fordi han var undermåler (Dvs. <160 cm høj). Peter Larsen var 159 cm høj, havde blå øjne og brun-blond hår.

Wyatt indfangede sin hest og red uden sadde, mad og drikke de ca. 124 miles tilbage til områdets by, Susanville.

Få dage senere blev der sendt en ekspedition af sted for at begrave de to døde. I efteråret blev der på ny sendt en ekspedition af sted. Denne gang skulle Peters og Clappers lig bringes hjem til Susanville. Peter og Clapper ligger begravet ca. 6 miles uden for Susanville. Et fredfyldt område, hvorom Peter, da han sammen med to andre fandt stedet første gang, havde udtalt, at her ville han godt begravnes.

Frimurerne og Susanvilles indbyggere har indrettet en lille park omkring graven, og frimurerne har rejst et monument til ære for Peter.

Monument ved Peter Lassens grav (Foto: Søren P. Petersen, 2010)

Indgravningen på monumentet:

In memory of / Peter Lassen / the pioneer who / was killed by / the indians / April 26 1859 / Aged 66 Years / LASSEN. Bemærk, at hans alder er forkert angivet. Han blev kun 58 år. (Foto: Søren P. Petersen 2010)

Der har siden været masser af spekulationer om mordet på Lassen. Clapper og Lassen blev ramt så præcist, at de må være blevet skudt på klos hold. Dette er et af de forhold, som tyder på, at Wyatts forklaring er falsk. Officielt er Clapper og Lassen skudt af indianere.

Senere er området blevet opnævnt efter Peter Lassen: Lassen County. I nærheden findes: Lassen Volcanic National Park, Lassen National Forest, Mount Lassen, Lassen Trail, Peter's Creek, Lassen Meadows. Og i byen Susanville går navnet Lassen igen i flere skoler, veje, institutioner osv.

Lassen har hjulpet tusinder af nybyggere igennem Cascade-bjergene og Sierra Nevada. En anden side af Lassen, som har været med til at give ham stor respekt, var hans hjælpsomhed og åbenhed over for såvel hvide som indianerne.

Peter Lassen var bestemt ikke en hr. hvem som helst.

Studierejse til Lassen County

I efteråret 2010 rejste min kone, Conny, og jeg til Californien for at følge Peter Lassens spor og for at vandre lidt i Lassen Volcanic National Park.

Lassen County er et tyndbefolket amt i det nordøstlige Californien med grænse op til Nevada.

Amtets areal er 11.803 km², hvilket er ca. 1.800 km² større end Sjælland og Fyn tilsammen.

Indbyggertallet (2005) er 34.473, dvs. 2,9 indb. pr. km². Til sammenligning bor der på Sjælland og Fyn i gennemsnit 264,3 indb./km².

"Hovedstanden" i Lassen County er Susanville med 16.324 indb. (som i Kalundborg).

Lassen National Forrest ligger tildels i Lassen County, men går også ind over Shasta, Tehama, Butte, Plumas, Siskiyou og Medoc County. Skoven har en udstrækning på 4.856 km² (Fyn er på 2.984 km²).

Søren ved foden af Lassen Peak (Mount Lassen), 3.187 m.o.h. (Foto: Conny Rom Petersen)

Midt inde i Lassen National Forrest ligger nationalparken, Lassen Volcanic National Park, der med sine 427 km² er lidt mindre end Falster (517 km²).

Parken er et bjergrigt og vulkansk aktivt område med høje tinder og varme, boblene og svovlstinkende pytter. Lassen Peak er med sine 3.187 m.o.h. det højeste bjerg i parken. Det er vulkansk og var sidst i udbrud fra 1915-1917. I 1980 kom et andet bjerg, Mt. St. Helens, i Cascade-bjergene i udbrud.

Lassen Volcanic National Park. Udsigten fra toppen af Lassen Peak. (Foto: Søren P. Petersen 2010)

Det blev en mindeværdig tur med flotte vandreture i det bjergrige og vulkanske område. Besøget og studiet af Peter Lassen i bl.a. Susanville var også en stor oplevelse. Vi fik en masse gode samtaler om Peter Lassen i museer, boglader osv. og jeg fik fyldt en kuffert med bøger, kort og andet materiale om området og om Peter Lassen.

Det blev en mindeværdig tur med flotte vandreture i det bjergrige og vulkanske område. Besøget og studiet af Peter Lassen i bl.a. Susanville var også en stor oplevelse. Vi fik en masse gode samtaler om Peter Lassen i museer, boglader osv. og jeg fik fyldt en kuffert med bøger, kort og andet materiale om området og om Peter Lassen.

Kort efter vores hjemkomst til Danmark havde jeg en vandretur i Farum under emnet "Hvem var Peter Lassen?".

I det nordlige Californien er Peter Lassen kendt som den helt store nybyggerpioner. I Farum ved en del, hvem han var, men Peter Lassen fortjener mere. Som en mand på et museum i Lassen County sagde: "**Here, Lassen is a well known and respected man**".

-oOo-